

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТИЧНА РЕГІОНАЛІСТИКА
(обов'язкова навчальна дисципліна)

освітньо-професійна програма	Політологія
спеціальність	052 Політологія
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
освітній ступінь	магістр

Розробник:
Некряч Анастасія,
д. політ. н., професор, професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Гарант:
Некряч Анастасія,
д. політ. н., професор, професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Назва навчальної дисципліни	Політична регіоналістика
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	<i>Викладач:</i> Некряч Анастасія, д. політ. н., професор, професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін <i>Контакти:</i> ауд. 458 (навчальний корпус № 4) e-mail: anastasiia.nekriach@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/nekryach-anastasiya-ivanivna
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність Освітня програма	052 Політологія ОПП Політологія
Попередні умови для вивчення дисципліни	Дисципліни, що передують вивченню навчальної дисципліни «Політична регіоналістика» відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми «Політологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти: «Актуальні проблеми сучасної політики», «Державна політика», «Кратологія».

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: дати здобувачам вищої освіти розширене уявлення про політичну регіоналістику, історію становлення цієї дисципліни, основні теоретичні школи, актуальні проблеми розвитку регіонів в сучасного світі; ознайомити із основними напрямками зовнішньоекономічних і транскордонних регіональних зв'язків регіонів, вивчити державу як територіально-політичну одиницю, шляхи внутрішньо-регіональної і трансрегіональної взаємодії і співробітництва; розглянути політичні режими, політичні еліти, регіональні союзи, організації, інтеграційні об'єднання та вплив глобалізації і світової політики на політичні процеси в різних регіонах світу та України.

Основні завдання навчальної дисципліни: висвітлення проблематики та наукового інструментарію політичної регіоналістики; вивчення основних представників різних теоретичних шкіл, концепцій; вивчення напрямків політичної регіоналістики; аналіз основних проблем і аспектів політичної регіоналістики; аналіз політичних процесів на регіональному рівні в різних державах, міжнародних підсистемах, субрегіональних інституціях, інтеграційних утвореннях.

Компетентності:

загальні:

ЗК 02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 07 Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

спеціальні (фахові, предметні):

СК 04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК 06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК 07. Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівні.

Програмні результати навчання:

ПР 04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.

ПР 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ПР 07. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

ПР 09. Надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.

Програма та структура навчальної дисципліни **Структура (тематичний план) навчальної дисципліни**

Назви тем	Кількість годин 052ПОЛІТ мд 2021			
	усього	у тому числі		
		л	с	с.р.
Тема 1. Політична регіоналістика: історія становлення і розвитку.	18	2	4	12
Тема 2. Регіон, сучасний регіоналізм та регіональна ідентичність в контексті світової практики.	18	2	4	12
Тема 3. Держава як територіально-політична система.	19	2	4	13
Тема 4. Адміністративно-територіальний поділ та місцеве самоврядування: вітчизняний та зарубіжний досвід.	21	2	6	13
Тема 5. Механізми і принципи здійснення політичної влади на регіональному рівні. Регіональна еліта.	19	2	4	13
Тема 6. Регіональна політика та регіональний політичний процес в Україні.	13	2	6	13
Тема 7. Регіональні політичні конфлікти.	15	2	4	13
Усього годин	135	14	32	89

Оцінювання результатів навчання **Форми контролю результатів навчання**

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Опитування на семінарських заняттях	Виконання навчальних завдань	Виконання завдань самостійної роботи	Захист реферату з мультимедійною презентацією	Тестування	Екзамен	
ПР 04	9	4	4	3	2	5	27
ПР 06	9	4	4	3	2	5	27
ПР 07	7	4	3	2	2	5	23
ПР 09	7	4	3	2	2	5	23
Разом	32	16	14	10	8	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Опитування на семінарських заняттях	Виконання навчальних завдань	Виконання завдань самостійної роботи	Захист реферату з мультимедійною презентацією	Тестування	Екзамен	
Тема 1. Політична регіоналістика: історія становлення і розвитку.	2/2	1/1	2	8	8	20	8
Тема 2. Регіон, сучасний регіоналізм та регіональна ідентичність в контексті світової практики.	2/2	1/1	2				8
Тема 3. Держава як територіально-політична система.	2/2	1/1	2				8
Тема 4. Адміністративно-територіальний поділ та місцеве самоврядування: вітчизняний та зарубіжний досвід.	2/2/2	1/1/1	2				11
Тема 5. Механізми і принципи здійснення політичної влади на регіональному рівні Регіональна еліта.	2/2	1/1	2				8
Тема 6. Регіональна політика та регіональний політичний процес в Україні.	2/2/2	1/1/1	2				11
Тема 7. Регіональні політичні конфлікти.	2/2	1/1	2				16
Самостійна робота (захист реферату з мультимедійною презентацією)				10			10
Екзамен						20	20
Разом	32	16	14	10	8	20	100

Шкала та критерії оцінювання

Опитування на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, відповідь чітка і завершена, без помилок. Вміє планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог. Ознайомлений з найновішими досягненнями в регіонах світу. Відмінно володіє категорійно-понятійним апаратом; вміє систематизувати, співставляти, доводити, порівнювати навчальний і науковий матеріал, критично осмислювати принципи здійснення політики в різних регіонах світу, різних міжнародних підсистемах. Демонструє здатність приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів на

	регіональному рівнях; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень в регіональних підсистемах.
1	Здобувач вищої освіти має середній рівень знання програмного матеріалу. Під час відповіді допускає помилки в знанні фактичного матеріалу, відповідь не чітка і спрощена. Посередньо знає термінологію і володіє понятійним апаратом. У процесі систематизації, співставлення політологічного матеріалу, критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів відчуває значні труднощі. Лише в окремих випадках намагається демонструвати здатність приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.
0	Здобувач вищої освіти під час відповіді демонструє елементарний рівень засвоєння навчального матеріалу, викладає його непослідовно і невпевнено, допускає грубі помилки у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст; не виявляє здібностей до будь-якої систематизації предмету, методів, понятійно-категоріального апарату політичної науки. Не може застосовувати набуті теоретичні для вирішення практичних політологічних завдань. Або відповідь відсутня.

Виконання навчальних завдань

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	усі навчальні завдання виконано правильно, можливі незначні неточності; здобувач вищої освіти вільно використовує набуті теоретичні знання у процесі аналізу практичного матеріалу
0	завдання виконані неправильно або взагалі не виконані

Виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	виконані завдання самостійної роботи виконані відповідно до рекомендацій викладача, демонструють глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу; вміння планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; здобувач вищої освіти демонструє здатність приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень, які ухвалюються на регіональному рівнях.
1	завдання самостійної роботи з теми виконані в повному обсязі, але мають неточності чи помилки, що не спотворюють зміст завдання, спостерігаються певні труднощі у процесі систематизації, співставлення навчального матеріалу, критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів, не завжди демонструє здатність приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей;

	аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень, які ухвалюються на регіональному рівнях.
0	завдання самостійної роботи з теми виконане з великою кількістю грубих помилок або не виконане взагалі.

Захист реферату з мультимедійною презентацією

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; дані правильні відповіді на додаткові питання; вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності з дотриманням принципу автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, академічної доброчесності, в процесі доповіді демонструє на високому рівні сформовані навички професійної комунікації, професійної етики. У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, є власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно з дотриманням принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності; презентація характеризується оригінальністю з дотриманням вимог професійної комунікації. Презентація має чіткі цілі, відповідні завдання з теми; представляє собою інформацію з різноманітних джерел, структуровану у формі опорного конспекту, зрозумілу для аудиторії; зроблений акцент на важливих питаннях теми, здобувач дотримується принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на достатньому рівні навички професійної комунікації.
7-8	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; відповіді на додаткові питання не повні; вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності з дотриманням принципу автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, академічної доброчесності, в процесі доповіді демонструє на достатньому рівні сформовані навички професійної комунікації, професійної етики.
4-6	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; вимоги щодо оформлення реферату дотримані; на додаткові питання дані неповні відповіді; здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє на середньому рівні сформовані навички професійної комунікації. Презентація сфокусована на темі, але висвітлює її змісту частково; наявна певна організаційна структура; можуть бути незначні помилки чи незрозумілості, вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на середньому рівні навички професійної комунікації.
1-3	є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на

	додаткові питання; висновки відсутні; здобувач вищої освіти в процесі доповіді не розкриває повно тему реферату, не вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності; демонструє на низькому рівні сформовані навички професійної комунікації. Презентація сфокусована на темі, але не висвітлює її змісту; організаційна структура не логічна; можуть бути значні помилки чи незрозумілості, не дотримується принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на низькому рівні навички професійної комунікації.
	реферативна робота і презентація не виконані.

Тестування

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-8	за кожен правильну відповідь - 0,2 бали

Екзамен

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для 1-го і 2-го теоретичних питань	0	Відсутні знання програмного матеріалу; відповідь на питання білета помилкова; відсутнє володіння необхідними для виконання завдання уміннями і навичками.
	1	Здобувач вищої освіти демонструє мінімальне знання фактичного матеріалу; не здатен прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень. Спроби системного аналізу політологічних проблем та критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів відсутні. Відсутні спроби вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Відповідь непослідовна, несамотійна, аргументація, аналіз і оцінка політичних процесів і явищ слабка. Відповідь несамотійна, безсистемна.
	2	Немає знань більшої частини програмного матеріалу та головного фактичного матеріалу. Наявні грубі помилки в у трактуванні політологічних понять і термінів, які використовує здобувач вищої освіти, та при здійсненні прогнозування розвитку політичних процесів; визначенні факторів, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізі і порівнянні альтернативи; оцінці ризиків та імовірних наслідків політичних рішень. Спроби системного аналізу політологічних проблем та критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів є епізодичними. Відсутні спроби вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й

		аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Відповідь непослідовна, несамостійна, аргументація, аналіз і оцінка політичних процесів і явищ слабка. Відповідь несамостійна, безсистемна.
	3	Наявні знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкриваються неповно, наявні суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках. Категорійно-понятійний апарат сучасної політичної науки, яким оперує здобувач вищої освіти, обмежений; зустрічаються неточності у трактуванні понять і термінів. Спроби системного аналізу політологічних проблем та критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. прогнозування розвитку політичних процесів; визначення факторів, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналіз і порівняння альтернативи; оцінка ризиків та імовірних наслідків політичних рішень є епізодичними. Відсутні спроби вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Відповідь непослідовна, недостатньо самостійна.
	4	Знання в обсязі програми є достатніми. Здобувач вищої освіти загалом вільно володіє категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Самостійно, логічно і послідовно здійснюються узагальнення та робляться висновки, що свідчить про критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Проте спостерігаються труднощі при доборі аргументів для підтвердження власної думки, в ході прогнозування розвитку політичних процесів; визначення факторів, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізі і порівнянні альтернативи; оцінці ризиків та імовірних наслідків політичних рішень. Мають місце спроби вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.
	5	Знання в обсязі програми є глибокими. Здобувач вищої освіти вільно володіє категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Самостійно, логічно і послідовно здійснюються узагальнення та робляться висновки, що свідчить про критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів, хоча і припускаються незначні помилки при доборі аргументів для підтвердження власної думки та в ході прогнозування розвитку політичних процесів; визначення факторів, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізі і порівнянні альтернативи; оцінці ризиків та імовірних наслідків

		політичних рішень. Є певні неточності при вирішенні практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.
	6	Продемонстровано вільне володіння визначеними програмою знаннями, уміннями та навичками; відмінне володіння категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Правильно і в достатній кількості підбрано необхідні для відповіді факти; наявне вміння систематизувати знання, робити обґрунтовані висновки та узагальнення; доведено вміння критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень. Проте мають місце певні неточності при вирішенні практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.
	7	Продемонстровано високий рівень володіння визначеними програмою знаннями, уміннями та навичками; відмінне володіння категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки, робити обґрунтовані висновки та узагальнення; доведено вміння критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень. Правильним і обґрунтованим є вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.
для 3-го теоретичного питання	0	Відсутні знання програмного матеріалу; відповідь на питання білета помилкова; відсутнє володіння необхідними для виконання завдання уміннями і навичками.
	1	Здобувач вищої освіти демонструє мінімальне знання фактичного матеріалу; не здатен прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень. Спроби системного аналізу політологічних проблем та критичне

		осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів відсутні. Відсутні спроби вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Відповідь непослідовна, несамостійна, аргументація, аналіз і оцінка політичних процесів і явищ слабка. Відповідь несамостійна, безсистемна.
	2	Немає знань більшої частини програмного матеріалу та головного фактичного матеріалу. Наявні грубі помилки в у трактуванні політологічних понять і термінів, які використовує здобувач вищої освіти, та при здійсненні прогнозування розвитку політичних процесів; визначенні факторів, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізі і порівнянні альтернативи; оцінці ризиків та імовірних наслідків політичних рішень. Спроби системного аналізу політологічних проблем та критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів є епізодичними. Відсутні спроби вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Відповідь непослідовна, несамостійна, аргументація, аналіз і оцінка політичних процесів і явищ слабка. Відповідь несамостійна, безсистемна.
	3	Наявні знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкриваються неповно, наявні суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках. Категорійно-понятійний апарат сучасної політичної науки, яким оперує здобувач вищої освіти, обмежений; зустрічаються неточності у трактуванні понять і термінів. Спроби системного аналізу політологічних проблем та критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. прогнозування розвитку політичних процесів; визначення факторів, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналіз і порівняння альтернативи; оцінка ризиків та імовірних наслідків політичних рішень є епізодичними. Відсутні спроби вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Відповідь непослідовна, недостатньо самостійна.
	4	Знання в обсязі програми є глибокими. Здобувач вищої освіти вільно володіє категорійно-понятійним апаратом сучасної

	<p>політичної науки. Самостійно, логічно і послідовно здійснюються узагальнення та робляться висновки, що свідчить про критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів, хоча і припускаються незначні помилки при доборі аргументів для підтвердження власної думки та в ході прогнозування розвитку політичних процесів; визначення факторів, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізі і порівнянні альтернативи; оцінці ризиків та імовірних наслідків політичних рішень. Є певні неточності при вирішенні практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.</p>
5	<p>Продемонстровано вільне володіння визначеними програмою знаннями, уміннями та навичками; відмінне володіння категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Правильно і в достатній кількості підбрано необхідні для відповіді факти; наявне вміння систематизувати знання, робити обґрунтовані висновки та узагальнення; доведено вміння критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень. Проте мають місце певні неточності при вирішенні практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.</p>
6	<p>Продемонстровано високий рівень володіння визначеними програмою знаннями, уміннями та навичками; відмінне володіння категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки, робити обґрунтовані висновки та узагальнення; доведено вміння критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень. Правильним і обґрунтованим є вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.</p>

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 135.

Кількість кредитів – 4,5.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на семінарських заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, у разі відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за семінарське заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів. Списування під час виконання тестових завдань, написання екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf>

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бобровська О. Ю., Савостенко Т. О., Матвеева О. Ю., Лебедева В. К. Державне та регіональне управління : навч. посіб. Дніпро, 2018. 160 с.
2. Державне та регіональне управління : підручник / Є. Г. Карташов та ін.; за заг. ред. Є. Г. Карташова. Київ, 2019. 223 с.
3. Європейська регіональна політика : підручник / за ред. А. Крисоватого та І. Ліщинського. Тернопіль : ВПЦ «Економічна думка ЗУНУ», 2020. 236 с.
4. Панченко Т. В. Політична регіоналістика : навч. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 188 с.
5. Механізми реалізації регіональної політики: оцінка ефективності та напрями удосконалення : монографія / наук. ред. С. Л. Шульц. Львів, 2018. 205 с.
6. Регіональна політика Європейського Союзу : підручник / за ред. В. Чужикова. Київ : КНЕУ, 2016. 496 с.

Допоміжні

1. Артёмов І.В., Діус Н.О. Єврорегіональне співробітництво України : проблеми і перспективи : навчально-методичний посібник. Ужгород, 2014. 368 с.
2. Безверхнюк Т. М., Саханенко С. Є, Топалова Е. Х. Європейські стандарти врядування на регіональному рівні: монографія. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2008. 326 с.
3. Герасимчук З. В., Лютак О. М. Регіональна політика ТКС : механізм формування і реалізації : монографія. Луцьк: Надстир'я, 2010. 188 с.

4. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ–ХХІ століть: нові пріоритети. Київ : Наукова думка, 2006. 511 с.
5. Іжа М. М. Система регіонального управління : світовий досвід і Україна : монографія. Одеса : Друкарський дім, 2011. 367 с.
6. Матвієнко А. С. Політико-правові засади територіальної організації держави: світовий досвід і Україна : монографія. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. 376 с.
7. Мікула Н. Єврорегіони: досвід та перспективи. Львів: ІРД НАН України, 2003. 222 с.
8. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: монографія. Львів: ІРД НАН України, 2004. 395 с.
9. Мікула Н. А., Толкованов В. В. Транскордонне співробітництво : посібник. Київ : Вид-во «Крамар», 2011. 259 с.
10. Некряч А. І., Лопушинський І. П., Оленковська Л. П. Місцева влада України на шляху демократичного транзиту: політико-управлінські аспекти. *Держава і права : зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки*. Київ : Вид-во «Юридична думка», 2021. Вип. 89. С. 230–248.
11. Некряч А. І., Гергель А., Буцький О. Еліта як ключовий суб'єкт трансформаційних перетворень на місцевому рівні в умовах децентралізації. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. Вип. 30 С. 56–70.
12. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. Київ : НАДУ, 2014. 740 с.
13. Стойко О. М., Некряч А. І., Кончаковський Є. О. Особливості діяльності місцевого самоврядування в умовах воєнного стану в Україні *Держава і права : зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки*. Вип. 91. Київ : Вид-во «Юридична думка», 2022. С. 154–167.
14. Olena Yu. Bobrovska, Mykola O. Durman, Tetyana A. Kravchenko, Anastasiia I. Nekriach, Oleg A. Diegtiar. Management decisions to support and maintain the socio-economis development of the territories. *Studies of Applied Economics*. 2021. Vol. 39 № 6 : Спецвипуск: Інноваційний розвиток та економічне зростання в країнах СНД.
15. Reznik N. P., Vivek Srivastava, Anastasia Nekryach, Svitlana Martynenko, Raisa Naumenko, Oksana Haidai, Nataliya Petrenko. Decentralization of authorities in Ukraine as an efficient instrument for strengthening local democracy in the modern stage of government. *Journal of security and sustainability issues International Entrepreneurial Perspectives and Innovative Outcomes*. Volume-9, Issue-1, October 2019. P. 6786–6792.
16. Calzada Igor. Political regionalism: devolution, metropolitanisation and the right to decide. *Handbook on the geographies of regions and territories*. Cheltenham : Edward Elgar (UK) Publishing, 2018. P. 231–242.
17. Keating Michael. Regions and regionalism. *Regions & Cohesion*. 2011. Vol. 1. Issue 1. P. 4–7.
18. Scott James Wesley. Visegrád four political regionalism as a critical reflection of Europeanization: deciphering the «Illiberal Turn». *Eurasian Geography and Economics*. 2021. P. 1–22.
19. Sasse Gwendolyn. Ukraine: The Role of Regionalism. *Journal of democracy*. 2010. Vol. 21. Issue 3. P. 99–106.
20. Vilanova Pere. The Fragmentation of Political Science and «Methodological Pluralism»: Regionalism and Geopolitics. *Geopolítica(s)*. 2013. Vol. 4. №. 1. P. 11–13.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Сайт альманаху «Грані». URL: <http://www.grani.org.ua/>
2. Сайт журналу «Віче». URL: <http://www.viche.info/>
3. Сайт журналу «Нова парадигма». URL: <http://www.novaparadigma.org.ua/>
4. Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/>

5. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
6. Сайт Національної Парламентської бібліотеки України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua/>
7. Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень. URL: <http://www.ucipr.kiev.ua/>
8. Сайт міжнародного центру перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.kiev.ua/library>